

SYNOD 2021-23 w DIECEZJI ELBLĄSKIEJ: SYNTEZA

Biskup Elbląski powołał dwoje współkoordynatorów: s. dr Miriam Bilka CSSJ, ks. dr Piotr Towarek, a do współpracy Michalinę Rozbicką (studentkę komunikacji medialnej). O udział i wypowiedzenie się w ramach synodu biskup zaapelował do wiernych w liście pasterskim, który został odczytany w kościołach diecezji w niedzielę 30 stycznia 2022. Wersję elektroniczną listu zamieszczono także na oficjalnej stronie internetowej diecezji oraz na profilu Facebook. Aby ułatwić wypowiedzi w grupach oraz indywidualnie, diecezjalne centrum synodu przygotowało zestaw pytań pomocniczych (w oparciu o wskazania z Vademecum synodu). W dniu 8 lutego 2022 Biskup Elbląski wydał instrukcję o sposobie zwoływania i przeprowadzania spotkań synodalnych. Biskup zwrócił się z prośbą o wotum synodalne do gremiów diecezjalnych: rady kapłańskiej, rady duszpasterskiej oraz kapituły katedralnej. Podobną prośbę skierował do parafialnych rad duszpasterskich oraz funkcjonujących w diecezji organizacji, stowarzyszeń, ruchów i wspólnot.

Na apel o wypowiedzenie odpowiedziały następujące grupy oraz osoby:

1. Rada Kapłańska diecezji elbląskiej (25 osób)
2. Rada Duszpasterska diecezji elbląskiej (30 osób)
3. 18 parafii: 200 osób (członkowie: parafialnej rady duszpasterskiej, grupy synodalne).
4. Wspólnoty i grupy w ramach diecezji: stowarzyszenie Civitas Christiana (8), Centrum Nowej Ewangelizacji DE (10), Nowa Ewangelizacja Bogu Duchu Winni (10), Katecheci diecezji elbląskiej (30), Domowy Kościół DE (270), Mężczyźni Boga (20), Neokatechumenat Iława Oblaci (60), Odnowa w Duchu Świętym (375 osób, 25 grup w parafiach, ostatecznie grupa liderów – 35 osób), wspólnota Betania w Elblągu-Stagniewie (30 osób), wspólnota Przemienienie przy kościele Bożego Ciała w Elblągu (50), kręgi biblijne (dwa po 15 osób = 30), wspólnoty Margaretka (14), wspólnota małżeństw parafii Brata Alberta Elbląg (30), Żywy Różaniec katedra Elbląg (130) + zelatorzy Żywego Różańca z diecezji (7 osób), Domownicy Boga z parafii Jegłownik (20).
5. Młodzież szkolna: klasa II LO Ojców Pijarów Elbląg (25), SP 11 Elbląg (20)
6. Zakład Karny w Iławie (15)
7. Zwolennicy Mszy trydenckiej (4 ankiety, petycje)
8. Zwolennicy Komunii św. wyłącznie do ust i na klęcząco (20)
9. Wypowiedzi indywidualne (33 osoby)
10. Indywidualne formy życia konsekrowanego: dziewica (1), pustelnica (1)
11. Kościół Chrześcijan Baptystów w Elblągu
12. LICZBA OSÓB UCZESTNICZĄCYCH: 1400, na poziomie parafii 1080, przez skrzynkę kontaktową (strona diecezji) 122.

Odpowiedzi na ankietę synodalną przygotowały przede wszystkim parafie w ośrodkach miejskich (np. Elbląg, Morąg, Iława), a także w innych miejscowościach (np. Biskupiec Pomorski, Jegłownik, Stegna, Stary Dzierżgoń, Tujsk, Kmiecin, Stara Kościelnica). W ramach ankiety wypowiedziały się też: katolickie ruchy, stowarzyszenia, wspólnoty, szkoła katolicka, a także osadzeni z zakładu karnego.

W ankietach, które dotarły do sekretariatu synodu, świeccy wypowiadali się bardzo często negatywnie o księżach. Nie wypłynęły natomiast ankiety od księży, dotyczące ich relacji ze świeckimi.

1. DOŚWIADCZENIA I WYPOWIEDZI O CHARAKTERZE POZYTYWNYM:

- Kościół jest dla mnie domem, szpitalem polowym
- obecnie Kościół starzeje się, odchodzą z Niego ludzie młodzi, ale w rozumieniu teologicznym Kościół się nie starzeje: jest młody
- potrzebny jest nowy język dla ewangelizacji, a także zdolność do słuchania innych oraz empatia: Mamy nadzieję, że proces synodalny pomoże wypracować metodę i styl, z jakim mamy wejść w dialog ze światem współczesnym.
- „oczekujemy potwierdzenia i pełnego wdrożenia Soboru Watykańskiego II”
- trzeba powracać do nauczania Jana Pawła II
- w pracach synodu 2021-23 nie wolno popełnić błędów, które wystąpiły np. w synodzie krajowym w Holandii po Soborze Watykańskim II, a także na tzw. drodze synodalnej Kościoła w Niemczech
- istnieją dobre kontakty pomiędzy wiernymi Kościoła rzymskokatolickiego i Kościoła greckokatolickiego
- istnieje ekumenizm w rodzinach i praktyczny ekumenizm np. troska o zabytkowe cmentarze wyznaniowe
- osoby z tzw. marginesu i mniejszości spotykają się generalnie z szacunkiem i tolerancją, niezależnie od ich przekonań i postaw

2. DOŚWIADCZENIA I WYPOWIEDZI O CHARAKTERZE NEGATYWNYM:

- Kościół nie daje poczucia bezpieczeństwa i bliskości
- świeccy czują się niewysłuchiwani przez swoich duszpasterzy, ich głos nie jest wystarczająco słyszalny w Kościele, „głos świeckich... nie jest traktowany na równi z głosem duszpasterzy”
- świeccy zaniedbani religijnie są upokarzani przez księży
- księża traktują często świeckich w sposób patriarchalny i feudalnie, brak partnerstwa na linii duchowni – świeccy
- księża nie mają czasu na dialog ze świeckimi
- księża stwarzają i zachowują dystans wobec świeckich, są często zbyt wycofani, nie szukają kontaktu ze świeckimi....
- w wielu wypowiedziach ujawnia się ze strony świeckich rodzaj niezadowolenia, pretensji, frustracji wobec duchownych. Pojawia się też oczekiwanie zrównania świeckich z duchownymi... „bardziej być, niż nakazywać” ...

- w parafiach brakuje forum spotkania i dialogu dla katolików świeckich
- duszpasterstwo jest skostniałe, brak żywych kazań
- księża są niecierpliwi i niedbali podczas spowiedzi
- proboszczowie nie są otwarci na jakiegokolwiek zmiany
- w wielu parafiach nie istnieją nakazane prawem kościelnym rady, albo funkcjonują tylko formalnie, minimalnie
- księża rezygnują dziś z pracy z dziećmi i młodzieżą (m.in. z powodu lęku o oskarżenie o pedofilię)
- nie rozliczono księży za przestępstwa pedofilii
- z powodu zgorszenia przez księży wierni, a zwłaszcza młodzież, odchodzą od Kościoła
- homoseksualizm duchownych, pedofilia, alkoholizm, przymykanie oczu na kontakty księży z kobietami, nie spotykają się ze zdecydowaną reakcją władzy kościelnej
- bolesne są nadużycia seksualne ze strony kapłanów i biskupów
- prywatne wypowiedzi hierarchów budzą niepokój i zamieszanie
- dość często wierni świeccy nie są przez proboszcza informowani w sposób zadowalający o projektach i inwestycjach podejmowanych w parafii; brak informacji wstępnej i dyskusji o planowanych pracach konserwatorskich w parafiach
- brak należytej troski o związki niesakramentalne w Kościele
- w kościołach spotykamy często tzw. kicz np. infantylne dekoracje
- nie do przyjęcia jest promocja tzw. małżeństw dla wszystkich

3. KONSTATAcje (OBSERwACJE, OPIS PROCESÓw):

- występuje niechęć do papieża Franciszka w związku z ograniczeniem Mszy trydenckich i populizmem
- Kościół jest obecnie w kryzysie
- występuje kryzys wiary m.in. w bóstwo Jezusa Chrystusa
- nauczanie religii w szkołach nie wystarcza, potrzebna jest inicjacja chrześcijańska
- potrzebna jest formacja i szkolenia świeckich
- pojawia się agresja wobec chrześcijan ze strony niewierzących
- istnieje problem znalezienia rodziców chrzestnych, którzy spełniają wymagania prawa kościelnego, jednak rada duszpasterska diecezji nie popiera rozwiązań stosowanych np. współcześnie we Włoszech, tj. rezygnacji z rodziców chrzestnych.

- lepszym rozwiązaniem jest zachowanie przynajmniej jednego rodzica chrzestnego (spełniającego wymagania). Instytucja chrzestnych posiada wielką tradycję i nie należy łatwo z niej rezygnować.
- w opozycji do tradycji udzielania chrztu dzieciom niektórzy świeccy prezentują pogląd, że człowiek powinien sam już jako osoba dorosła zdecydować o swoim chrzcie.
- u wielu księży dostrzegalne są symptomy wypalenia zawodowego
- kaznodzieje internetowi manifestują czasami swoją niechęć do papieża Franciszka
- istnieje kryzys powołań do kapłaństwa (przyczyną jest m.in. kryzys rodzin, brak odpowiednich wzorców w osobach księży)
- kontakt i komunikacja pomiędzy proboszczem a katechetami (nauczycielami religii w szkole) jest niezadowolający
- ze strony katolików nie ma agresji, niechęci, wobec chrześcijan innych wyznań (stanowią oni niewielką grupę na terenie diecezji elbląskiej); oficjalne kontakty ograniczają się do tygodnia modlitw o jedność chrześcijan w kilku punktach w diecezji.
- czasami katolicy spotykają się z wrogością lub agresją niewierzących
- wspólnoty aktywizują duszpasterzy do aktywności, pobudzają ich do działania

4. POSTULATY:

- należy wyzbywać się klerykalizmu
- nie wystarczy już dzisiaj w Kościele duszpasterstwo tradycyjne, ale potrzebne jest duszpasterstwo indywidualne
- konieczna jest formacja ludzi świeckich, katechezy mistagogiczne
- niedopuszczalne jest kapłaństwo kobiet, choć wśród zebranych ankiet jest jeden głos odmienny, opowiadający się za święceniem żonatych mężczyzn, a także dopuszczeniem do święceń kapłańskich kobiet
- dziewczęta nie powinny być ministrantkami
- należy nauczać, że konkubinaty i małżeństwa homoseksualne są złem
- Komunii św. powinien udzielać tylko kapłan, powinna być przyjmowana tylko na kolanach
- święccy powinni mieć udział w zarządzaniu sprawami ekonomicznymi diecezji i parafii
- należy otwierać nowe przestrzenie aktywności dla świeckich, zwłaszcza dla katechetów
- konieczna jest większa aktywność w pracy z młodzieżą, aby ją zatrzymać w Kościele (potrzeba organizacji pielgrzymek, wyjazdów, angażowania w życie parafii, a zwłaszcza pracy w wolontariacie, na który młodzież jest otwarta)
- niezależnie od nauczania religii w szkole, parafia powinna prowadzić różne formy katechezy i formacji dla dzieci i młodzieży

- należy tworzyć wspólnoty dla dzieci po Pierwszej Komunii świętej, aby nie zanikła ich więź sakramentalna i wspólnotowa z Kościołem
- w parafii potrzebne są mniejsze wspólnoty formacyjne i modlitewne
- potrzebna jest ewangelizacja rodziców, która powstrzyma odpływ młodzieży z Kościoła
- w parafii trzeba też tworzyć małe grupy dla osób słabszych religijnie
- oprócz spotkań formacyjnych w parafiach potrzebne są też spotkania integracyjne
- bierzmowanie powinno być udzielane dopiero w wieku 18 lat
- chrześcijańscy politycy muszą zachować wysokie standardy moralne
- należy oddzielić nauczanie kościelne od bieżącej polityki
- „oczekujemy sprecyzowania od nowa zasad wiary”, biskup powinien częściej odwiedzać parafie na skraju diecezji
- należy dokończyć procesy lustracji duchownych i ukarać, tych którzy dopuścili się przestępstwa pedofilii

W imieniu diecezjalnego centrum synodu – ks. dr Piotr Towarek (koordynator)

Elbląg, dn. 30 czerwca 2022